Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS www. lpkts.lt

Trisdešimt ketvirtieji leidybos metai. Eina nuo 1988 m. spalio 28 d. 2022 m. spalio 7 d. Nr. 37 (1491)

Sudarge atidengtas paminklas Melno taikos sutarties 600-osioms metinėms

Rugsėjo 30 d. Šakių rajone, Sudargo miestelyje, vyko Melno taikos sutarties 600-ųjų metinių ir Sūduvos metų minėjimas. Šiai progai atidengtas skulptoriaus Sauliaus Kriščiukaičio sukurtas įspūdingas paminklas. Paminklas pastatytas Lietuvos kilmingųjų bajorų palikuonių, visuomeninių bei nevyriausybinių organizacijų iniciatyva ir lėšomis, talkinant Šakių rajono savivaldybei ir Sudargo seniūnijai.

Atmintis gyventojų trėmimams ir pagarba Ukrainai

Aldona JAKAVONIENĖ

Spalio 3 d. Vilniuje, Aukų gatvėje, prie paminklo sovietinės okupacijos aukoms atminti, buvo paminėtos masinio Lietuvos gyventojų trėmimo, vykusio 1951 m. spalio 2–3 d. kodiniu pavadinimu „Ruduo“ (rusiškai –„Osen“), 71-osios metinės. Nepabūgę žvarbaus rudens vėjo ir lietaus, į istorinės atminties renginį susirinko žmonės, kuriems svarbi ši diena ir noras neužmiršti skaudžių Lietuvos įvykių.

Renginyje dalyvavo Lietuvos Respublikos Seimo narė, Seimo Pasaulio lietuvių komisijos pirmininkė Dalia Asanavičiūtė, Lietuvos Respublikos Seimo narys Audronius Ažubalis, Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narė, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro patarėja Kamilė Še-

Sudarge atidengtas paminklas Melno taikos sutarties 600-osioms metinėms

(atkelta iš 1 psl.)

1422 m. rugsėjo 27 d. tarp Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ir Kryžiuočių ordino buvo pasirašyta amžinoji taika, kuria tarp šių šalių buvo nustatyta tarpvalstybinė siena. Šios sienos atkarpa nuo Vištyčio ežero iki Sudargo piliakalnių yra nepakitusi jau 600 metų! Ir yra bene pati seniausia tarpvalstybinė siena Europoje! Pasirašius Melno taikos sutartį, Užnemunė (Sūduvos kraštas) visam laikui buvo prijungta prie Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės.

teisinės ir politinės Žemaitijos nepriklausomybės istorinis taškas. Taip pat teritorija tarp Palangos ir Šventosios, kurios ypač siekė Kryžiuočių ordinas, atiteko Lietuvai (ji gavo prieėjimą prie Baltijos jūros); taip buvo perskirti Kryžiuočių ordinas ir Livonijos ordinas.

Paminklo kompoziciją sudaro: laiptai – politinio sprendimo siekimas; gotikinės arkos skilimas viršuje – priešiškų šalių susitarimas dėl taikos vis tiek nelieka draugiškas (meniškumo sprendimas, suteikiant

Sveikiname

Nuoširdžiai sveikiname **85-ojo** gimtadienio proga buvusią tremtinę **Bronę KACEVIČIENĘ**. Linkime puikios sveikatos, daug džiugių akimirkų mylinčių dukterų bei kitų artimųjų apsuptyje. Aukščiausiojo globos Jums!

LPKTS Kauno filialas

***

Rudenėja... Jauti, net klevai kaip jaunamartės rausta...
Šviečia auksu beržai, raudonuoja šermukšnis už sodo,
Linksta šakos obels po rugsėjo spalvinga našta...
(D. Mažeikienė)

Nuoširdžiai sveikiname filialo nares garbingo jubiliejaus proga:
Moniką RUDZIKAITĘ-MATEIKIENĘ – 95-ojo,
Birutę STAŠYTĘ-GALVANAUSKIENĘ ir
Stefaniją VIZBARAITĘ-VOLKOVĄ – 90-ojo,
Fidą RUŽELYTĘ-JONELIUKŠTIENĘ ir
Aldoną SKEIRYTĘ-SALADŽIUVIENĘ – 85-ojo,
Genę DRUČIŪNAITĘ-KIRSTUKIENĘ, Nijolę GRIŠKĖNAITĘ-ŠUKIENĘ ir Birutę ŠALTMERYTĘ-ULDUKIENĘ – 65-ojo.

Linkime stiprios sveikatos, džiugių gyvenimo dienų, Švč. Mergelės Marijos globos. Būkite laimingos!

LPKTS Rokiškio filialas

lowska-Slupek, Rumunijos ambasados konsulinio skyriaus vadovas Radu Mihai Serbanescu, Vilkaviškio vyskupijos hierarchai, Romos Katalikų ir Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčių kunigai, Lietuvos Respublikos Seimo nariai, užsienio šalių ambasadoriai, savivaldos atstovai, visuomeninių ir nevyriausybinių organizacijų vadovai bei nariai, Sudargo bendruomenė, renginio svečiai. Prie paminklo garbės sargyboje stovėjo Valstybės sienos Apsaugos tarnybos Pagėgių pasienio rinktinės Rociškių pasienio užkardos pareigū-

amžius Sūduva tapo svarbia Lietuvai kalbos, kultūros ir tautinės tapatybės citadele, turėjusia reikšmingos įtakos tautiniam atgimimui ir valstybingumo formavimuisi. Mes, sūduviai, esame knygnešių ir miško brolių – Lietuvos laisvės gynėjų – palikuonys, garbingai saugantys ir puoselėjantys Laisvės deglo liepsną. Šiandien šia Nepriklausomybę ir Laisvės troškimą saugančia liepsna dalijamės su broliais ir sesėmis ukrainiečiais, tęsdami istorinę Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės ir Kijevo Rusios valstybių ainių brolybę. Prieš šešis

Karine technika domisi Šv. Adalberto-Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės-riterių ordino vadovas Artūras Giedraitis

Reikšmingas Lietuvos valdovo Vytauto Didžiojo politinis pasiekimas tarpvalstybiniuose santykiuose – Melno taikos sutartis – buvo pergalės prieš Kryžiuočių ordiną Žalgirio mūšyje (1410) rezultatas, taip baigiant Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės karus su Kryžiuočių ordinu. Taika pasirašyta su Kryžiuočių ordinu lietuvių-lenkų kariškoje stovykloje, prie Melno ežero, netoli Osos upės, dešiniajame Vyslos krante.

Pagal Melno taiką Kryžiuočių ordinas galutinai atsisakė bet kokių teisių ne tik į Užnemunę (Sūduvos kraštą), bet ir į Žemaitiją. Ši data yra gotikinei architektūros detalei dinamiškumo); kalavijas – ne kovinėje padėtyje atremtas kalavijas simbolizuoja kovų ir nesutarimų pabaigą, bet kaip ginklas išlieka budrumo simboliu.

Renginyje dalyvavo daug garbių svečių: Danijos Karalystės ambasadorius Lietuvoje Hans Brask, Jungtinės Karalystės ambasadorius Brian Olley, Italijos Respublikos ambasadoriaus Lietuvoje pavaduotoja Alice Barberis, Estijos Respublikos ambasadoriaus Lietuvoje pavaduotoja Maris Tippo, Lenkijos Respublikos ambasados patarėja Anna Kozkijos šaulių 4-osios rinktinės Šakių šaulių 405-osios kuopos šauliai, Tauragės 7-osios rinktinės Jurbarko Petro Paulaičio 701-osios kuopos šauliai ir jaunieji šauliai, Krašto apsaugos savanorių pajėgų Šakių 205-osios pėstininkų kuopos kariai.

Paminklo atidengimo ceremonijoje dalyvavo Asociacijos Šv. Adalberto-Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės-riterių ordino vadovas Artūras Giedraitis, Šakių r. savivaldybės meras Edgaras Pilypaitis, Asociacijos Kauno apskrities bajorų draugijos vadovė Kristina Giedraitienė, Asociacijos Lietuvos bajorų kraštų susivienijimo vadovas Egidijus Matulevičius, skulptorius Saulius Kriščiukaitis, VšĮ Pasaulio lietuvių centro vadovas Valdas Kubilius, LDK kilmingųjų palikuonių bendrijos vadovas Danielius Vervečka, Sudargo bendruomenės centro pirmininkė Alberta Natalija Dragūnaitienė, Sudargo seniūnijos seniūnė Rita Grigaitienė.

Padėkos žodžius Šv. Adalberto-Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės-Riterių ordino asociacijai ir paminklo sukūrimo autoriui S. Kriščiukaičiui bei visiems paminklo idėjos iniciatoriams, vykdytojams ir partneriams tarė LR Seimo narė Irena Haase. Ji dėkojo už istorinės atminties puoselėjimą.

„Melno sutartis, visiems laikams sugrąžinusi Sūduvos kraštą į didingą Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės šeimą, tapo lemtinga mums, Užnemunės gyventojams. Per šiuos šešis įtvirtinome savo teisę būti laisviems. Šiandien siunčiame savo maldas už Ukrainos tautos teisę gyventi taikų ir laisvą gyvenimą savo žemėse," – sakė Irena Haase.

Apie Melno taikos reikšmę išsamiai papasakojo Seimo narys prof. Valdas Rakutis. Jis kvietė švęsti ir džiaugtis tokia gražia sukaktimi – juk jau 600 metų turime stabilią sieną ir gražius tarpusavio santykius – Lietuvos ir Vokietijos.

Šakių rajono meras Edgaras Pilypaitis džiaugėsi gražios ir prasmingos idėjos įgyvendinimu, reikšmingu įvykiu Šakių krašte. „Ilgai brandinta idėja šiandien išsiskleidė įstabiu renginiu po rudeniška saule nutviekstu dangaus skliautu – karinių oro pajėgų orkestras, Vyčių žygio žemaitukais dalyvių kolona, savanoriškosios krašto apsaugos kariai savanoriai, šauliai, pasieniečiai, bajorų palikuonys iš visų Lietuvos kraštų, Seimo nariai, ambasadoriai ir kiti garbūs svečiai... Kažin ar buvo kada Sudarge vienu metu ir vienoj vietoj tiek garbingų žmonių su mintimis ir rūpesčiu dėl Lietuvos ateities," – kalbėjo Šakių rajono meras Edgaras Pilypaitis.

Paminklo statybos rėmėjams ir renginio partneriams buvo įteiktos vardinės padėkos. Šventės dalyviai klausėsi koncerto, kurį parengė Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų orkestras, vadovaujamas dirigento kapelmeisterio kapitono Ričardo Kukulskio.

„Tremtinio" inf.